

סיפורים נפלאים פרשת תרומה

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

שבני ישראל יצאו ברכוש גדול ממצרים, והיה ביכולתו של כל אחד מהם לבנות את המשכן לבדו. אולם הקב"ה ביקש לזכות את כולם במצווה החשובה של בניית המשכן משום כך ציווה: "מאת כל איש..."

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

התורה נקטה בלשון "ויקחו" ולא "ויתנו" על מנת ללמדנו, שמלבד מצות נתינת התרומה, ישנה גם מצוה בליקחתה על ידי התרומת אנשים עבור הצדקה, שנאמר בחז"ל (ב"ב ט). "גדולה מעשה יותר מן העושה".

בעניין זה מספר בספר "שערי אהרן" כי אחד ממקורביו של רבי יעקב מנדרדזין פנה אליו, ושאלו מדוע הוא משפיל את עצמו לצורך איסוף צדקה. נענה רבי יעקב ואמר: "איני מבין, אני עומד ותוהה איך שפל שכמותי זוכה לעסק במצווה כה גדולה ומרוממת, ואלו אתה בא ומנסה להפך את פני הדברים, ולומר כי המצוה הזו היא שפלה, וכי אני הוא הגדול?!"

ומעניין לעניין באותו ענין - אחד מן הרבנים הגדולים אשר לא חסו על כבודם ועסקו רבות בענייני צדקה וחסד היה רבי שלום לופס זצ"ל. בספר "עבד נאמן" מספר כי באחד הימים קבל מכתב, ובו זימון לבירור אצל יו"ר המועצה הדתית. העילה לכך הייתה תלונה שהגיע אודותיו, לפיה בכל פעם שבאו נרשמים לנישואין אצלו, הוא מברר כמה הזמנות נשלחו ולפי תשובת בני הזוג הוא קובע כמה כסף יתנו לצדקה. אגרת הצדקה הזו אינה מקובלת על אי מי, ובשל כך הוזמן הרב לבירור הנושא במועצה... התלמידים שהשתאו אל מול שלוות הנפש שבה הוא מקבל את הדברים, תהו מה מתכוונן הרב לומר להגנתו. קודם כל - השיב הרב - הזמנתי אותם לביתי, הלא הם הפקידים שלי, ואני איני עובד אצלם... כשיבואו, אסביר להם דברים כהווייתם: בפרשת וירא נאמר (בראשית כב, א): "אחר הדברים האלה..." ומבארים חז"ל (ראה ברש"י שם) שלאחר שערך אברהם אבינו מסיבה לבנו לרגל היגמלו, עלה עליו קטרוג - מה עשה לכבוד שמים? קטרוג זה עלול לעלות, חלילה, על כל אחד ואחד שעורך אירוע, ומן השמים יתכן שיבואו אל בעלי השמחה, העסוקים בסעודה ובקבלת הקהל, בתביעה וישאלו: מה עשו לכבוד שמים?! כרב מקומי, אני חש אחריות לכל אחד שמגיע אלי, ומאחר שאני רוצה להצילם מתביעה, אני דואג להתרים אותם לצדקה ועל ידי כך להסיר מהם כל מכשול וקטרוג ולדאוג שיברכו לאלתר במיטב ברכות שמים...

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (כה, ח)

מסופר על יהודי אמריקני שהחליט לעלות לארץ ישראל לשנת השתלמות רוחנית יחד עם רעייתו. הוא סבר שאם הוא בא לארץ להשתלמות רוחנית עליו לדאוג, ראשית כול, לתחום הגשמי. או אז לא יטרידו אותו דאגות גשמיות. הוא שלח מכתב לסוכן דירות מירושלים וכתב שהוא מעוניין בדירת חמישה חדרים, שיש בה כיווני אוויר טובים, בניין עם שכנים דתיים אבל לא יותר מדי. חנייה רחבה, בית כנסת וסופרמרקט בקרבת מקום.

הרה"ק רבי מרדכי מטשרנוביל זי"ע הרבה לעסוק בגביית צדקה, סכומים רבים עברו תחת ידו. אחד העשירים בזמנו היה קמצן גדול, ואף שהיה תלמיד חכם, לא נתן פרוטה לצדקה. אירע פעם שפגשו רבי מרדכי והצליח להוציא ממנו סך של אלף רובל לצדקה, היה זה בגדר מופת. בשעת פטירתו, הרים רבי מרדכי את ידיו ואמר: לא עברתי עבירה מעודי, אולי עבירה אחת, שהוצאתי מאותו עשיר קמצן רק אלף רובל במקום אלפיים. (אור יקרות)

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

מדוע כתוב: "ויקחו לי תרומה" ולא כתוב: "ויתנו לי תרומה". אלא משום שבנתינת הצדקה אנו מקיימים מצווה גדולה, יוצא אם כן, שכנתינה זו אנו לוקחים לעצמנו מצווה. וכך נאמר במדרש רבה: "יותר ממה שבעל הבית עושה עם עני, עושה העני עם בעל הבית." - נכון שבעל הבית נותן פרוטה לעני, אולם העני גורם לבעל הבית שיקיים מצווה השווה יותר מאלפי זהב וכסף. רבי ישראל מאיר הכהן בעל "החפץ חיים" המשיל את האדם שקופץ את ידו ואינו נותן צדקה: לאיכר פשוט אשר העמיס את עגלתו בתבואה משדהו ונסע למכור אותה בעיר הגדולה. כאשר הגיע האיכר לעיר מיד נמצאו רבים שרצו לקנות את התבואה המשובחת, אולם האיכר פחד שמא ירמו אותו הקונים וייקחו שקי תבואה ללא תשלום. משום כך אמר לקונים: מלאו לכם שקי תבואה בשקיתכם, ועל כל שק מלא, תטילו מטבע נחושת לתוך כובעי, וכך נדע על כמה שקים עליכם לשלם לי. הסכימו הקונים והתחילו למלא מתוך העגלה. וכאמת, כנגד כל שק הטילו לתוך כובעו של האיכר מטבע. ראה האיכר מטבעות נחושת כתוך כובעו, לא עמד כניסיון והכניס לתוך כיסו בגניבה כמה מטבעות. כמה שוטה האיכר - אמר "החפץ חיים" - אומנם הוא גונב כמה פרוטות... אולם כאשר יספרו את המטבעות ימצאו בכובע פחות מטבעות מאשר שקים. ואומנם, הקונים ישלמו לפי המטבעות שבכובעו. נמצא שעל כל מטבע נחושת שגנב, מפסיד תשלום בעבור שק תבואה שלם. כך הוא גם הנמשל: אדם הקופץ את ידו - אינו נותן צדקה, אומנם נכון, חוסך הוא פרוטת נחושת, אולם הוא מפסיד הוא שכר מצווה עצום ורב.

"מאת כל איש אשר ידבנו ליבו - תקחו את

תרומתי" (כה, ב)

מסופר כשהמקובל הרב יצחק כדורי זצ"ל בנה את הישיבה שלו, החל בגיוס תורמים לבניין המפואר. ניגש אליו אחד מהאחים ספרא (שידועים כעשירים גדולים ובעלי לב רחב) ושאל אותו: "מחילה הרב בכמה מדובר? אני אתן את הכל ובלבד שהרב לא יכתת את רגליו..." נדהם האיש לגלות שהרב סרב לקבל ממנו את כל הסכום, בטענה שהוא מעוניין שכולם יהיו שותפים בזכות הזו... כך גם אומר הקב"ה לבני ישראל: "מאת כל איש אשר ידבנו ליבו - תקחו את תרומתי" למרות

סיפורים נפלאים פרשת תרומה

את השורה הבאה, ולא הניח לי ללמד. פקעה סבלנותי, ובקשתי שינחני לנפשי. הלך ממני בפחי נפש, וכליותיי יסרוני. הבטתי לראות מה יעשה ואל מי ייגש. מסתבר שכלם כבר דחוהו לפני. ראיתיו יושב בפנת בית המדרש, כפוף על ספר אחד. לא יכולתי להתאפק, וקרבתי בלאט לראות מה הוא לומד. ראיתיו רוכן על הסדור הפתוח בברכת "אהבה רבה", ושמעתיו מתייפח בבקשת "ותן בלבנו להבין". הבנתי שמבקש הוא רחמים שלא יצטרך עוד לבריות, וה' יפקח עיניו במאור תורתו. נכמרו עליו רחמי והושבתיו לצדי, שישאל ככל חפצו. וסיים אותו זקן: "זוהי הוא אותו רב גאון שפוסק הלכות- איפה הוא ואיפה אני..."

"ועשית שנים כרובים זהב" (כה, טז)

נוראה הייתה העניות בפולין, ונערים רבים הוצרכו לסייע בפרנסת משפחותיהם ולצאת בגיל צעיר לשוק החיים. ומעשה היה בנער צעיר, שקינא בחבריו השולחים ידם במסחר ומתפארים ברווחיהם, ביקש לחקותם. אביו, שהיה סוחר, הניא את בנו ממחשבתו, ודרש שישב וילמד בבית המדרש, משמע שהחפץ חיים זצ"ל הגיע לעירם, לודז", עלה לאכסנייתו עם בנו, וביקש שהגאון הקדוש יורהו להתמיד בלימודו, הן השוק מלא מדוחים, אווירת הרחוב מורעלת ובחור עלול להתקלקל בנקל. "ומה אומר הבן?" שאל החפץ חיים. ענה הבן: "רואה אני את קשיי הפרנסה וחפץ לעזור בכלכלת הבית. הן רואה אני שאבי לא התקלקל בשוק ובמסחר. מדוע חושש הוא שאני אתקלקל", נענה החפץ חיים ואמר: "שמע בני, חז"ל אמרו על בת היענה שאכזרית היא, ויש להבין, מה אכזריותה? אלא שקיבתה של בת היענה חזקה ונוקשה, והיא אוכלת ומעכלת אף גרוטאות וזכוכיות. סבורה היא שגם ילדיה כן, ונותנת להם שברי זכוכית ומתכות, והם פוצעים את גרונם ואת קיבתם ומתים. ולענייננו, אביך מיושב ואווירת השוק אינה משפיעה עליו לרעה, אבל אתה שוב לבית המדרש".

(בישישים חכמה)

מעשה חושב (כו, א)

מסופר על הרה"ק רבי שמואל מקארוב זיע"א שהיה פעם בתענית משבת לשבת, ונסע בעגלה לשבת קודש לרבו "החזקה" הקדוש מלובלין זיע"א, בערב שבת היה צמא מאד והיה ממש בסכנת נפשות, ונסע על יד הנהר וירד מהעגלה וניגש לשתות מים מהנהר, כשכבר עמד ליד הנהר חשב לעצמו הרי עוד כמה שעות יכנס השבת, וכי עבור מעט מים אפסיק את התענית משבת לשבת, והלך מהנהר ולא שתה. כשהתרחק קצת חשב על חשיבות עצמו כיעד עצר את עצמו מלשתות אע"פ שהיה צמא מאד. וכשעברה מחשבה זו במוחו, הלך חזרה ושתה מים מהנהר, כדי שלא תהיה לו מחשבה של גאוה ח"ו. כשנכנס ל"חזקה" הקדוש אמר לו תיכף: שזוהי דוגמא של עבודת ה', בבחינת "מעשה חושב".

סוכן הדירות מצא דירה כמבוקשו. הוא שלח דמי קדימה, וקיבל חוזה ובתחיתו היה כתוב שיהיה מי שיקבל את פניו בבואו לדירה. הוא הגיע ארצה לשנת השתלמות רוחנית, ובידיו מזוודות עמוסות בכל האמצעים הגשמיים שיעזרו לו לעלות ולהתעלות. הוא לקח מונית, הגיע לכתובת הרשומה בחוזה שבידו, עלה בגרם המדרגות ונקש בדלת. את הדלת פתחה אישה. "במה אוכל לעזור?", שאלה. האיש נדהם. "למה את מתכוונת כשאת אומרת במה תוכלי לעזור לי? שכרתי את הדירה הזו!", קרא. האישה נתבקשה לעיין בחוזה, ולא הבינה את פשרו. הרי היא גרה בדירה הזו!

הם התקשרו לסוכן הדירות כדי לברר את פשר הדבר. "שלום, הגענו!", אמר היהודי האמריקני. "שלום עליכם", השיב הסוכן. "איך הדירה? כלילת המעלות, אה? חמישה חדרים, כיווני אוויר מצוינים, חניה לרכב. כל מה שביקשת!" האמריקני הנדהם שלפתע איבד את לשונו, זעק: "אבל גרים בה!" השיב הסוכן: "סלח לי, אבל את הפרט הזה לא ציינת..."

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" - כל אדם יכול להשכין שכניה בביתו, אך לעתים דירתו אינה פנויה! היא מלאה ב"אני"! הגאוה, הכעס, שנאת החינם וכל מידות רעות- מסלקות את השכינה! (אמונה שלמה)

"ועשו ארון עצי שיטים" (כה, י)

הצדיק רבי ארון מקראקוב (זה היה שמו בפי-כול: ארון, ולא אהרון) היה מתלמידיו של רבי שלמה מרדומסק. פעם, כשרבי שלמה אמר דברי-תורה, הצטופפו כל התלמידים ונדחקו להתקרב אל רבם ולשמוע את דבריו. רק ר' ארון עמד בצד ולא נדחק.

כשסיים רבי שלמה לומר את דברי תורתו, אמר: "חז"ל אמרו, 'מקום הארון אינו מן המידה'. כל כלי המשכן תפסו מקום, אך הארון לא תפס מקום, ובכל-זאת היו הלוחות מונחים דווקא בארון. כזה הוא ר' ארון - הוא לא נדחק ולא תפס מקום, אבל הוא קלט את תורתו יותר מהאחרים".

"ועשית עליו זר זהב סביב" (כה, יא)

שלושה זרים הן, של מזבח ושל ארון ושל שלחן... של ארון עדין מונח הוא, כל הרוצה ליקח - יבוא ויקח (יומא עב): בספר "לולי תורתך" מובאת עובדה מאלפת שספר הרב שך זצ"ל, מה המשמעות של "כל הרוצה ליקח, יבוא ויקח", איך בא לידי ביטוי הרצון הזה. וכך היה מעשה: בצעירותי-כך אמר-שוחח עמי זקן אחד אודות אחד מגדולי הרבנים בדור, פוסק נודע לתהילה, ואמר: יחדיו למדנו בצעירותנו בישיבתו של הגאון רבי הירש שלעז זצ"ל בעיר קראסון שבפלך קיוב. ושם עמנו נער אחד שנפשו חשקה בתורה, אבל מוחו אטום היה ותפיסתו אטית להחריד, והיה מייגע את כל בני הישיבה ומבקש שיבינוהו פשט בכל סוגיה, בכל שאלה ובכל תשובה, עד שכולם נלאו ממנו. רק אני רחמתי עליו, והשבתי לשאלותיו. סבל טרחתו היה ללא נשוא, משום שכאשר הבינוהו שורה אחת היה מבקש להבינו